

Seglene på Grunnloven 17. mai 1814

Ved Hans Cappelen

Generelt

Selv om det er 112 eidsvollsmenn, var det 111 segl fordi det er en som ikke satt noe annet enn underskriften på dokumentet: advokaten Christopher Frimann Omsen fra Christiania (Oslo). Dette er litt rart fordi det var flere som ikke hadde med seg noe signet (seglstempel) og som bare lånte og brukte en av de andres: bl.a. bønder, militære og dommere.

Mange merker og symboler i seglene er internasjonale og gamle typer. Dette ser vi ikke bare i seglene til rikfolk og intellektuelle personer, men også i segl for militære og bønder. Jeg savner likevel flere segl med bumerker som før var så vanlige i Norge. Hva merker og symboler i seglene kan vise oss, har jeg inndelt i de følgende typene:

1. seglfigurer fra antikkens bildeverden (*bl.a. kaméer, gudinner og mytiske figurer*)
2. figurer fra Bibel og kristendom (*bl.a. kors, due, løve og Guds øye i trekant*)
3. bokstavsegl (*mest to bokstaver, noen har bare en og noen hele navnet*)
4. bumerkesegl (*sammenføyde bokstaver og småfigurer*)
5. våpensegl (*både tradisjonelle og uvanlig*)
6. blandingsfigurer (*allegorier og flere typer*)

Alle disse gruppene av figurer kjenner vi også fra andre europeiske land og noen av figurene stammer helt fra Midtøsten. Merker og symboler er i full bruk i dag også, det ser vi ikke bare i kirker, men også som dekorasjoner på andre bygninger, i varemerker, i reklame, i foreningsfaner og på mange andre måter.

Dessuten har vi alle kommunevåpnene og mange idrettsklubber har merker med skjold som viser bokstaver og stiliserte figurer. På Grunnloven satt prosten Frederik Schmidt, fra Kongsberg, sitt segl med en skråstilt pil som skjoldmerke, men han hadde nok ikke tilknytning til Odd Grenland! Over skjoldet inne i seglet hadde han iallfall sitt eget valgspråk, og det kan kanskje passe for flere: FIDE SECURUS som betyr «Trygg i troen».

Seglene til Telemarksrepresentantene

Alle eidsvollsmennene med tilknytning til Telemark hadde sine egne segl. Her finner vi både skråstilte bokstaver i monogram (Horneman), bumerkelignende bokstaver (Huvestad) og våpenskjold (Aall, Cappelen, Cloumann, Høyum, Løvenskiold).

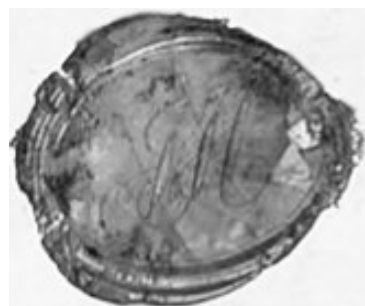
Disse skjoldmerkene varierer fra det helt enkle,

Didrik von Cappelen

Jørgen Aall

Christian Hersleb Horneman

Severin Løvenskiold

Peder Jørgen Cloumann

Enevold Steenbloch Høyum

som bare en løve (Løvenskiold), til mange kombinerte figurer som linnorm, småløver og liljer (Aall), pelikan med unger i et felt over tre roser (Cappelen), en stående villmann som holder klubbe og dyrelår (Cloumann), samt tre fembladinger på en skråbjelke (Høyum).

Seglet til Tallev Olsen Huvestad

Monogramsegl med enkelte antydninger av akantusranker i rokokkostil rundt bokstavene T O S som er tett sammenføydd og ligner noe på et bumerke.

I løpet av 1700-tallet skjedde det en utvikling i Norge bort fra de særpregede bumerkene og over til de nokså ordinære monogrammene. Dette bruddet med tradisjonen ser vi både i byene og på landsbygda. Nesten bare antydninger til bumerker finner vi i seglene til noen

få eidsvollsmenn, bl.a. bonde Tallev Olsen Huvestad med tett sammenføydd T O S i antydninger til kartusj.

Etterord

Min omtale av seglene bare avdekker en liten flik av hva som er å si om hvert enkelt segl.

Jeg håper sterkt at andre også blir fristet til å gi seg i kast med dette materialet og undersøke slikt som:

- hvorfor har Høyum våpenfigurene skråbjelke med blomster,
- når begynte de enkelte å bruke disse seglene, var det i tilknytning til begivenheter som da de fikk spesielle oppgaver (f.eks. som lagrettemann, fikk borgerbrev eller fikk embetsstilling),
- hva brukte fedrene deres i seglene sine (f.eks. samme eller lignende merker, annen stilart og annen størrelse, slik som for Løvenskiolds far, men ukjent for fedrene til Høyum og Cloumann)
- og brukte disse eidsvollsmennene selv også andre segl på andre dokumenter. Horneman hadde et slektsvåpen han ikke brukte i dette seglet og Didrich C brukte i Skien også et monogramsegl med bare D v C.

Eidsvollsmannen Jacob Aall født i Porsgrunn brukte for øvrig segl med bare J A og ikke slektsvåpenet som broren Jørgen brukte.